

Naiste õigused Iraanis

Euroopa Parlamendi 24. aprilli 2008. aasta resolutsioon naiste õiguste kohta Iraanis

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu 25. veebruari 2008. aasta deklaratsiooni õigusakti ettepaneku kohta, mis käsitleb kriminaalõigust Iraanis;
 - võttes arvesse oma eelmisi resolutsioone Iraani kohta, eriti neid, mis käsitlevad inimõigusi, ning eelkõige 25. oktoobri 2007. aasta¹ ja 31. jaanuari 2008. aasta² resolutsioone;
 - võttes arvesse väliskomisjoni raportit³ ELi aastaaruande kohta, mis käsitleb inimõigusi maailmas ja ELi poliitikat selles valdkonnas;
 - võttes arvesse ÜRO Peaassamblee resolutsioone, eelkõige ÜRO Peaassamblee 18. detsembri 2007. aasta resolutsiooni 62/168 inimõiguste olukorra kohta Iraani Islamivabariigis ning 18. detsembri 2007. aasta resolutsiooni 62/149 surmanuhtluse kasutamisele moratooriumi kehtestamise kohta;
 - võttes arvesse ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni, kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelist pakti, majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste õiguste rahvusvahelist pakti, rahvusvahelist konventsiooni rassilise diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta ning ÜRO lapse õiguste konventsiooni, milles kõigis on Iraan osaline;
 - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja Iraani Islamivabariigi Majlis´e (Islami nõuandev esinduskogu) teist parlamentidevahelist kohtumist Teheranis 7.–9. detsembril 2007. aastal ning raportit selle kohta;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 115 lõiget 5,
- A. arvestades, et alates 27. augustist 2006, mil Iraanis algas ühe miljoni allkirja kampaania meeste ja naiste võrdõiguslikkuse nimel, on kinni peetud või taga kiusatud rohkem kui 70 aktivisti nende rahumeelsete püüdluste tõttu teha lobitööd seaduste muutmiseks; arvestades, et Iraani ametivõimud on kampaania veebilehte blokeerinud lugematu arv kordi;
- B. arvestades, et Iraani naisõiguslasi repressseeritakse üha enam, viimase kahe aasta jooksul on neist rohkem kui 100 kinni peetud, neid on üle kuulatud ja süüdi mõistetud, samas kui Iraani valitsus on saanud kautsjonitena üle miljoni euro; arvestades, et naiste õigusi toetavaid ajalehti, ajakirju ja muid meediakanaleid on suletud, sealhulgas tuntuim naiste

¹ Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2007)0488.

² Vastuvõetud tekstid, P6_TA(2008)0031.

³ A6-0153/2008.

õiguste eest võitlev ajakiri Zanan, mis eksisteeris üle 17 aasta ja mis suleti 28. jaanuaril 2008;

- C. arvestades, et kampaania tuntud liige, naisõiguslane ja keskkonnaaktivist Khadijeh Moghaddam vahistati 8. aprillil 2008 ning vabastati alles hiljuti ühe miljardi riaali (umbes 50 000 euro) suuruse kautsjoni vastu;
- D. arvestades, et inimõiguste üldine olukord Iraanis on pidevalt halvenenud alates 2005. aastast, ning arvestades, et 2007. aastal hukkamiste arv peaaegu kahekordistus, mistõttu Iraan on Saudi Araabia järel teisel kohal kui elaniku kohta kõrgeima hukkamismääraga riik, ning Iraan ja Saudi Araabia on koos Jeemeniga ainsad, kus hukkamist kohaldatakse ka isikutele, kes on kuriteo toime pannud alla 18-aastaselt;
- E. arvestades, et vähemalt kümnet naist – Irani, Khayrieh'd, Kobra N.-i, Fatemeh'd, Ashraf Kalhorit, Shamameh Ghorbanit, Leyla Ghomit, Hajari ning õdesid Zohreh ja Azar Kabiriniati – ning kahte meest, Abdollah Farivari ja nimetut afgaani kodanikku ähvardab endiselt oht saada kividega surnuks visatud;
- F. arvestades, et Mokarrameh Ebrahimi mõisteti surma kividega surnuks viskamise läbi koos tema elukaaslase ja laste isaga kõigest selle eest, et nad olid abieluvälises suhtes – sellist käitumist ei peeta rahvusvaheliste õigusnormide järgi kuriteoks; arvestades, et Mokarrameh Ebrahimile andis 11-aastase vangistuse järel armu Iraani kõrgeim juht ajatolla Ali Khamenei ning naine vabastati 17. märtsil 2008 koos noorema, 5-aastase pojaga, kuid kahjuks toimus see pärast seda, kui ta elukaaslane Ja'Far Kiani oli 2007. aasta juulis kividega surnuks visatud;
- G. arvestades, et ülemkohtunik ajatolla Seyyed Mahmoud Hashemi Shahroudi tegi hiljuti olulise otsuse, tühistades nn ajutise naise Shahla Jahedi surmamõistmise, leides menetlusvigu algses uurimises, mille alusel tunnistati naine süüdi oma ajutise abikaasa alalise naise mõrvas;
- H. arvestades, et naiste õigused on viimastel aastatel veidi paranenud, näiteks on tütarlaste vanuse alampiir abiellumisel tõusnud 9-lt aastalt 13-le aastale, lahutatud emadele jääb poegade hooldusõigus kuni nende 7-aastaseks (enne kõigest 2-aastaseks) saamiseni, naised saavad nüüd töötada juristidena, taotleda abielulahutust ja keelata oma abikaasal teise naisega abielluda;
- I. arvestades, et hiljuti esitati Majlisele (Iraani parlamendile) nn perekonnakaitse seaduseelnõu, milles püütakse täiendavalt seadustada polügaamiat, ajutist abielu ning meeste ühepoolset õigust meelevaldselt abielu lahutada ja meeste ühepoolset lapse hooldusõigust;
- J. arvestades, et Iraan ei ole ikka veel naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimist käsitleva konventsiooni osaline;
- 1. väljendab rahulolu Khadijeh Moghaddami ja Mokarrameh Ebrahimi vabastamise üle ning märgib Iraani ajatolla ja ülemkohtuniku osa nendes juhtumites; nõuab Shahla Jahedi vabastamist;

2. mõistab sügavalt hukka kodanikuühiskonna liikumiste, sealhulgas selliste naisõiguslaste nagu ühe miljoni allkirja kampaanias osalenute represseerimise Iraanis; nõuab tungivalt, et Iraani ametivõimud lõpetaksid sõna-, ühinemis- ja kogunemisvabadust rahumeelselt kasutatavate isikute ahistamise, hirmutamise ja tagakiusamise ning vabastaksid viivitamata ja tingimusteta kõik süümevangid; tuletab meelde oma 25. oktoobri 2007. aasta ja 31. jaanuari 2008. aasta resolutsioone;
3. tunnustab naiste aktiivset ja olulist rolli Iraani ühiskonnas, mida nad täidavad püsivale ja suurele õiguslikule ebaõiglusele vaatamata, ning mis võib olla inspiratsiooni- ja lootuseallikaks piirkonna teistes riikides elavatele naistele;
4. kutsub Iraani parlamenti ja valitsust üles muutma diskrimineerivaid Iraani õigusakte, milles välistatakse muu hulgas naiste nimetamine riigi juhtivatele ametikohtadele ja kohtunikeks, ei anta neile meestega võrdsed õigusi abielu, abielulahutuse, laste hooldusõiguse ja pärimise osas, ning sätestatakse, et naiste esitatud tõendid kohtus on väärt kõigest poolt mehe esitatud tõenditest; on seisukohal, et teatavatel tingimustel võib selline ebaõiglus osaliselt põhjustada naiste poolt toimepandud vägivallakuritegusid;
5. väljendab uuesti oma sügavat hukkamõistu surmanuhtlusele üldiselt; nõuab viivitamata Iraanis toimuvatele hukkamistele moratooriumi kehtestamist ning on šokeeritud sellest, et Iraanis hukatakse terve maailma kohta kõige rohkem alaealisi õigusrikkujaid ja kividega surnuks viskamise moratooriumi ei ole ikka veel täielikult rakendatud;
6. võtab teadmiseks ülemkohtunik Sharoudi antud juhised eelneva nõusolekuta avalike hukkamiste keelamise ning ilma süüdistust esitamata pikaajalise kinnipidamise keelamise kohta;
7. kutsub äsjavalitud Majlise liikmeid üles viima kiiresti ellu Iraani karistusseadustiku alustatud reformi, eesmärgiga eelkõige kaotada kividega surnuks viskamine ja alaealiste õigusrikkujate hukkamine, võtma meetmeid surmanuhtluse moratooriumi kehtestamiseks, viima Iraani seadusandluse kooskõlla inimõiguslaste rahvusvaheliste kohustustega ning ratifitseerima konventsiooni naiste diskrimineerimise kõigi vormide likvideerimise kohta;
8. kutsub nõukogu ja komisjoni üles jälgima teraselt inimõiguste olukorda Iraanis, arutama konkreetseid inimõiguste rikkumise juhtumeid Iraanis riigi ametivõimudega ning esitama Euroopa Parlamendile 2008. aasta teises pooles selles küsimuses ülevaatliku aruande, mis sisaldaks muu hulgas ettepanekuid algatada projekte, mida võiks rahastada demokraatia ja inimõiguste Euroopa rahastamisvahendi¹ raames;
9. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, ühise välis- ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO peasekretärile, ÜRO Julgeolekunõukogule, ÜRO inimõiguste nõukogule, Iraani ülemkohtunikule ning Iraani Islamivabariigi valitsusele ja parlamendile.

¹ ELT L 386, 29.12.2006, lk 1.